

شاخص‌های پایش افکار عمومی ایسپا

سنجش احساس خشم مردم ایران

اسفند ۱۴۰۰

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)

Iranian Students Polling Agency (ISPA)

عنوان طرح: سنجش احساس خشم مردم ایران
مجری: مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)

تاریخ اجرا: اسفند ۱۴۰۰

شماره گزارش: ۱۴۰۰۱۲۰۲

آدرس: خیابان انقلاب اسلامی-چهارراه ولیعصر- نرسیده به پل کالج- خیابان خارک-
پلاک ۲۶- مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)

تلفن: ۶۷۳۰۷۰۰۰

آدرس سایت و نامه الکترونیک: www.ispa.ir- info@ispa.ir

خلاصه گزارش

- هدف این مطالعه، سنجش و ارزیابی احساس خشم در مقیاس ملی است. به این منظور ۷ گویه شاخص احساس خشم برای پاسخگویان قرائت شده و از آن‌ها خواسته شده است بگویند هر یک از گویه‌ها تا چه حد در مورد خود آن‌ها صادق است.
- ۳۳/۶ درصد پاسخگویان گفته‌اند گویه «معمولاً زود از کوره در می‌روم» کاملاً یا به میزان زیادی در مورد آن‌ها صدق می‌کند.
- ۳۱/۴ درصد پاسخگویان گفته‌اند گویه «وقتی دیگران با عصبانیت با من برخورد می‌کنند، من هم عصبانی می‌شوم» کاملاً یا به میزان زیادی در مورد آن‌ها صدق می‌کند.
- ۲۳/۴ درصد پاسخگویان گفته‌اند گویه «معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم داد و فریاد می‌کنم» کاملاً یا به میزان زیادی در مورد آن‌ها صدق می‌کند.
- ۱۵/۲ درصد پاسخگویان گفته‌اند گویه «اطرافیانم من را آدمی عصبی می‌دانند» کاملاً یا به میزان زیادی در مورد آن‌ها صدق می‌کند.
- ۱۱/۳ درصد پاسخگویان گفته‌اند گویه «همین الان احساس می‌کنم از دست کسی یا چیزی عصبانی هستم» کاملاً یا به میزان زیادی در مورد آن‌ها صدق می‌کند.
- ۵/۱ درصد پاسخگویان گفته‌اند گویه «معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم، شیء یا چیزی را پرتاب می‌کنم یا می‌شکنم» کاملاً یا به میزان زیادی در مورد آن‌ها صدق می‌کند.
- ۳/۶ درصد پاسخگویان گفته‌اند گویه «معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم طرف مقابلم را می‌زنم» کاملاً یا به میزان زیادی در مورد آن‌ها صدق می‌کند.
- نمره احساس خشم مردم ایران بر اساس سنجه ایسپا ۲۸/۵۳ از ۱۰۰ است. این میزان در بین گروه‌های سنی و نیز بر حسب محل سکونت پاسخگویان متفاوت است. میانگین نمره احساس خشم در بین جوانان ۱۸ تا ۲۹ سال ۳۱/۲۸ از ۱۰۰ و در میان افراد بالای ۵۰ سال ۲۳/۶۷ است. از حیث محل سکونت، میانگین نمره احساس خشم ساکنان مناطق شهری (۲۹/۰۸) بیشتر از ساکنان مناطق روستایی (۲۶/۹۳) است.

فهرست

فصل اول: کلیات، چارچوب مفهومی و شیوه اجرا

۸	
۹	مقدمه و طرح مسئله
۱۰	چارچوب مفهومی
۱۲	ابزار اندازه‌گیری و اعتبار و پایایی آن
۱۳	اهداف پژوهش
۱۳	روش تحقیق
۱۴	نمونه‌گیری
۱۴	تعداد نمونه
۱۵	شیوه انتخاب افراد

فصل دوم: تحلیل داده‌ها

۱۶	
۱۷	مشخصات پاسخگویان
۲۰	سنجش و ارزیابی خشم
۲۲	زود از کوره در رفتن
۲۳	عصبانی بودن از نگاه اطرافیان
۲۴	داد و فریاد کردن در هنگام عصبانیت
۲۶	پرتاب یا شکستن شیء در زمان عصبانیت
۲۷	ضرب و شتم در زمان عصبانیت
۲۸	خشم ناشی از عصبانیت دیگران
۲۹	احساس عصبانی بودن نسبت به کسی یا چیزی در زمان حال
۳۰	نمره احساس خشم

فصل اول

کلیات، چارچوب

مفهومی و

شیوه اجرا

مقدمه و طرح مسأله

در برقراری رابطه اجتماعی میان اعضای جامعه، احساسات نقش مهمی را ایفا می‌کند چراکه احساسات در نحوه تفکر و نیز رفتار ما اثرگذارند. خشم از جمله عواطفی است که می‌تواند کیفیت روابط اجتماعی را تحت تأثیر قرار دهد. خشم یک واکنش طبیعی به موقعیت‌ها و شرایط ناامیدکننده و دشوار است و مانند سایر عواطف و احساسات جنبه‌های مثبت و منفی دارد، اما زمانی که از کنترل خارج شود و گستره وسیعی از جامعه را در برگیرد، پیامدهای مخربی برجای خواهد گذاشت. ناتوانی در مدیریت خشم، افزون بر آسیب‌های فردی، اختلال در سلامت عمومی و روابط میان فردی را نیز در پی خواهد داشت.

اندازه‌گیری احساس خشم در ایران می‌تواند ارزیابی دقیقی از میزان گستردگی این حس در جامعه نشان دهد. مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا) با توجه به اهمیت این موضوع، ضمن مطالعه سنجه‌های مختلف اندازه‌گیری احساس خشم در جامعه، اقدام به طراحی ابزاری برای اندازه‌گیری احساس خشم در ایران کرده است و پس از آزمون‌های اولیه، در اسفندماه ۱۴۰۰ آن را در قالب پیمایشی ملی مورد سنجش قرار داده است.

اهداف پژوهش

هدف اصلی این پژوهش سنجش احساس خشم مردم ایران است. به منظور دستیابی به این هدف اصلی اهداف فرعی ذیل دنبال شده‌اند:

۱. سنجش حالات خشم مردم ایران
۲. سنجش صفات خشم مردم ایران
۳. سنجش کنترل خشم مردم ایران

چارچوب مفهومی

تاکنون سنج‌های مختلفی برای سنجش نوع و میزان خشم طراحی شده‌اند که اغلب حاصل کار روان‌شناسان بوده‌اند. از این مقیاس‌ها عموماً برای ارزیابی شرایط روانی و آستانه تحمل افراد در مقابل محرک‌های ایجاد خشم استفاده می‌شود. در این طرح برخی از ابعاد پرسشنامه اسپیلبرگر، یکی از پرکاربردترین تست‌های روان‌شناختی برای سنجش احساس خشم، مورد استفاده قرار گرفته است.

در جدول زیر، ابعاد سنجش احساس خشم به اختصار بر حسب دسته‌بندی مفهومی پرسشنامه اسپیلبرگر آمده است. در گزینش و طراحی سؤالات سعی شده است شرایط اجتماعی و فرهنگی ایران مورد توجه قرار گیرد.

جدول ۱-۱: دسته‌بندی مفاهیم اصلی پرسشنامه اسپیلبرگر

تعریف	بعد
شدت خشم و میزان تمایل فرد را به بیان کلامی یا جسمی خشم می‌سنجد	حالت خشم
تجربه خشم را در طی زمان می‌سنجد	صفت خشم
تلاش برای مدیریت و کنترل خشم	کنترل خشم

براساس بررسی سنجه‌های ارزیابی خشم، ابزار پیشنهادی برای سنجش احساس خشم در ایران به شرح جدول ذیل می‌آید:

جدول ۱-۲: شاخص احساس خشم ایسپا

گویه	بعد
همین الان احساس می‌کنم از دست کسی یا چیزی عصبانی هستم وقتی دیگران با عصبانیت با من برخورد می‌کنند، من هم عصبانی می‌شوم	سؤالات حالت خشم
معمولاً زود از کوره در می‌روم اطرافیانم من را آدمی عصبی می‌دانند	سؤالات صفت خشم
معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم داد و فریاد می‌کنم معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم، شیء یا چیزی را پرتاب می‌کنم یا می‌شکنم معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم طرف مقابلم را می‌زنم	سؤالات کنترل خشم

ابزار اندازه‌گیری و اعتبار و پایایی آن

به منظور سنجش اعتبار محتوایی پرسش‌ها، پرسشنامه در اختیار ۵ نفر از متخصصان حوزه‌های مرتبط قرار گرفت و گویه‌ها بر اساس دیدگاه‌های آنان اصلاح شد. برای سنجش پایایی ابزار اندازه‌گیری از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. جدول زیر نتایج آلفای کرونباخ شاخص احساس خشم را نشان می‌دهد. همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود ضریب آلفای کرونباخ شاخص احساس خشم ۰/۷۷۵ بوده و بنابراین می‌توان گفت ابزار اندازه‌گیری، سازگاری درونی داشته و به عبارت دیگر پایایی ابزار اندازه‌گیری قابل قبول است. لازم به ذکر است علاوه بر روش‌های فوق برای سنجش اعتبار و پایایی، نظرات پرسشگران در اجرای پایلوت پرسشنامه اخذ شده و در راستای روان شدن پرسشنامه و همچنین ترتیب گویه‌ها پرسشنامه مورد بازنگری قرار گرفت.

جدول ۳-۱: ضریب آلفای کرونباخ شاخص احساس خشم

گویه	میانگین	انحراف معیار	آلفا
معمولاً زود از کوره در می‌روم.	۲/۱۱	۱/۲۸۰	۰/۷۷۵
اطرافیانم من را آدم عصبانی می‌دانند.	۲/۷۷	۱/۱۴۲	
معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم، داد و فریاد می‌زنم.	۲/۵۴	۱/۲۷۳	
معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم شیء یا چیزی را پرتاب می‌کنم یا می‌شکنم.	۳/۵۷	۰/۸۶۸	
معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم طرف مقابلم را می‌زنم.	۳/۶۱	۰/۷۸۶	
وقتی دیگران با عصبانیت با من برخورد می‌کنند، من هم عصبانی می‌شوم.	۲/۲۰	۱/۲۳۸	
همین الان احساس می‌کنم از دست کسی یا چیزی عصبانی هستم.	۳/۲۱	۱/۱۴۱	

روش تحقیق

در طرح حاضر از روش پیمایش اجتماعی استفاده شده است. پیمایش عبارت از جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات است که با طرح و نقشه به‌عنوان راهنمای عملی توصیف یا پیش‌بینی و یا به‌منظور تجزیه و تحلیل روابط بین برخی متغیرها انجام می‌شود. پیمایش معمولاً در مقیاس وسیع انجام می‌شود و نقطه مقابل تجربیات آزمایشگاهی است که هدف آن‌ها تمرکز بیشتر در مقیاس کوچک‌تر است. اطلاعات موردنیاز پیمایش از طریق پرسش‌نامه، مصاحبه و... فراهم می‌آید. پیمایش‌ها باید محدود به مطالعه پرسش‌هایی باشد که مردم قادرند به آن‌ها پاسخ دهند. از این‌رو مطالعات مذکور، بر نگرش‌ها، عقاید، پاره‌ای اطلاعات در مورد شرایط زندگی و مقولاتی که افراد را معین و متمایز می‌گرداند متمرکزند. تحقیق پیمایشی بهترین روش موجود برای آن دسته از پژوهندگان اجتماعی است که علاقه‌مند به جمع‌آوری داده‌های اصلی برای توصیف جمعیت‌های بسیار بزرگی هستند که نمی‌توان به‌طور مستقیم آن‌ها را مشاهده کرد. بدین ترتیب با نمونه‌گیری احتمالی دقیق می‌توان گروهی از پاسخگویان را فراهم آورد که ویژگی‌های آنان منعکس‌کننده ویژگی‌های جمعیت بزرگ‌تر باشد و با پرسش‌نامه‌های دقیق، می‌توان داده‌هایی را به دست آورد که با داده‌هایی که از همه پاسخگویان به دست می‌آیند شباهت بسیاری دارند.

ابزار اندازه‌گیری و جمع‌آوری داده‌ها در این تحقیق پرسش‌نامه است که با روش مصاحبه تلفنی گردآوری شده است. در نهایت نیز برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS استفاده شده است.

نمونه‌گیری

جمعیت مورد مطالعه این طرح شامل کلیه شهروندان ۱۸ سال به بالای ساکن در سراسر کشور است و هر یک از افراد ۱۸ سال به بالای ساکن در سراسر کشور واحد آماری طرح را تشکیل داده‌اند.

تعداد نمونه

اندازه نمونه آماری باتوجه‌به فرمول کوکران $E = Z_{\alpha/2} \left(\frac{\sigma}{\sqrt{n}} \right)$ براساس بازه اطمینان ۹۵ درصد و با در نظر گرفتن $\sigma = 0.5$ و $e = 0.02149$ برابر با ۲۰۸۰ به دست آمد و در نهایت ۲۰۸۸ پرسشنامه تکمیل شد.

$$E = Z_{\alpha/2} \left(\frac{\sigma}{\sqrt{n}} \right) \rightarrow 0.02149 = 1.96 \left(\frac{0.5}{\sqrt{n}} \right) \rightarrow n = \frac{(1.96)^2 (0.5^2)}{(0.02149)^2} = 2080$$

در فرمول نمونه‌گیری که در بالا ارائه شده است پارامترهایی که مقادیر آنها باید تعیین شوند به شرح زیر هستند:

E (e): میزان خطای حاشیه‌ای که مقدار آن معمولاً توسط محقق تعیین می‌گردد و هرچقدر این مقدار کمتر باشد (میزان خطای حاشیه‌ای برابر است با فاصله مقادیر برآوردهای به‌دست‌آمده از مقدار واقعی در جامعه) فاصله برآوردها از مقدار واقعی کمتر است.

σ : میزان انحراف معیار متغیر کمی که به دنبال تخمین آن هستیم. معمولاً این مقدار برابر با ۰/۵ در نظر گرفته می‌شود.

$Z_{\alpha/2}$: چندک توزیع نرمال که مقدار آن براساس مقدار آلفا (که در اینجا آلفا برابر با ۰/۰۵ است) تعیین می‌شود. مقدار مذکور، برابر با ۱/۹۶ می‌باشد.

شیوه انتخاب افراد

ابتدا با استفاده از شیوه تولید اعداد تصادفی، چند برابر تعداد نمونه‌های مورد نظر در هر استان، شماره موبایل و شماره ثابت با در نظر گرفتن کد استان مورد نظر تولید گردید. در مرحله بعد، پرسشگران به صورت تصادفی شروع به انتخاب شماره تماس افراد کردند و به تکمیل نمونه از آن‌ها پرداختند. گفتنی است به منظور مطابقت مشخصات جمعیتی (سن و جنس) افراد نمونه با سرشماری ۱۳۹۵، ابتدا گروه سنی و جنسی افرادی که باید انتخاب شوند تعیین شده و نمونه‌ها بر اساس آن تکمیل گردید. نمونه‌ای از جدول رده سنی و جنسی در زیر ارائه شده است.

جدول ۱-۴: نمونه‌ای از جدول رده سنی و جنسی

زن	مرد	گروه سنی
۱	۱	۱۸ تا ۲۶ سال
۱	۱	۲۷ تا ۳۳ سال
۱	۱	۳۴ تا ۴۱ سال
۱	۱	۴۲ تا ۵۳ سال
۱	۱	۵۴ سال به بالا

فصل دوم

تحلیل داده‌ها

مشخصات پاسخگویان

متغیرهای زمینه‌ای گروه نمونه بیانگر ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخگویان است. متغیرهای زمینه‌ای در طرح حاضر مواردی چون جنس، سن، تحصیلات، وضعیت تأهل، وضعیت فعالیت، سرانه هزینه خانوار و محل سکونت هستند.

از مجموع ۲۰۸۸ پاسخگوی حاضر در پیمایش، ۵۰ درصد جمعیت نمونه را مردان و ۵۰ درصد را زنان تشکیل داده‌اند.

۷۱/۹ درصد پاسخگویان را افراد متأهل و ۲۴/۳ درصد را افراد مجرد تشکیل داده‌اند. ۳/۷ درصد نیز افراد بدون همسر (بر اثر طلاق یا فوت همسر) هستند.

میانگین سنی افراد حاضر در تحقیق ۳۸/۹۵ سال است. همچنین بر اساس یافته‌ها گروه سنی ۳۰ تا ۴۹ سال با ۴۷/۵ درصد بیشترین میزان نمونه را به خود اختصاص داده و پس از آن گروه‌های سنی ۱۸ تا ۲۹ سال با ۲۷/۹ درصد و گروه سنی بیش از ۵۰ سال با ۲۴/۶ درصد قرار دارند.

از حیث تحصیلات، بیشترین میزان مربوط به افراد با مدرک تحصیلی دبیرستان و دیپلم با ۳۳ درصد و تحصیلات کاردانی و کارشناسی با ۲۸/۹ درصد است. ۲۴/۸ درصد دارای تحصیلات ابتدایی و راهنمایی، ۷/۵ درصد دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و دکتری، ۵ درصد بی‌سواد و ۰/۱ درصد نیز حوزوی هستند.

بر اساس داده‌ها، ۳۱/۹ درصد افراد نمونه دارای شغل آزاد و ۱۰/۴ درصد کارمند هستند. ۳۴/۶ درصد افراد خانه‌دار و ۵/۷ درصد بیکار هستند.

سرانه هزینه فرد در خانوار برای ۲۸/۵ درصد پاسخگویان بین یک تا دو میلیون تومان در ماه، برای ۱۷/۱ درصد یک میلیون تومان و کمتر، ۱۵ درصد بین دو تا سه میلیون تومان و ۱۴/۶ درصد بیش از سه میلیون تومان است.

جدول شماره ۲-۱: توزیع پاسخگویان برحسب متغیرهای زمینه‌ای

درصد	فراوانی	متغیر زمینه‌ای	
۵۰.۰	۱۰۴۳	مرد	جنس
۵۰.۰	۱۰۴۵	زن	
۱۰۰.۰	۲۰۸۸	جمع	
۷۱.۹	۱۴۹۷	متأهل	وضعیت تأهل
۲۴.۳	۵۰۷	مجرد	
۳.۷	۷۷	بدون همسر بر اثر طلاق یا فوت همسر	
۰.۳	۷	بی‌پاسخ	
۱۰۰.۰	۲۰۸۸	جمع	
۲۷.۹	۵۸۳	۱۸-۲۹ سال	سن
۴۷.۵	۹۹۱	۳۰-۴۹ سال	
۲۴.۶	۵۱۴	۵۰ سال و بیشتر	
۱۰۰.۰	۲۰۸۸	جمع	
۵.۰	۱۰۴	بی‌سواد	تحصیلات
۲۴.۸	۵۱۷	ابتدایی و راهنمایی	
۳۳.۰	۶۸۹	دیپلم و دبیرستان	
۲۸.۹	۶۰۴	کاردانی و کارشناسی	
۷.۶	۱۵۸	کارشناسی ارشد و دکتری	
۰.۱	۳	حوزوی	
۰.۶	۱۳	بی‌پاسخ	
۱۰۰.۰	۲۰۸۸	جمع	

ادامه جدول شماره ۱-۲: توزیع پاسخگویان برحسب متغیرهای زمینه‌ای

درصد	فراوانی	متغیر زمینه‌ای	
۳۸.۹	۸۱۲	مرکز استان	محل سکونت
۳۵.۴	۷۴۰	سایر شهرها	
۲۵.۷	۵۳۶	روستا	
۱۰۰.۰	۲۰۸۸	جمع	
۱۷/۱	۳۵۸	یک میلیون و کمتر	سرانه ماهیانه هزینه فرد در خانوار
۲۸/۵	۵۹۵	بین یک تا دو میلیون تومان	
۱۵/۰	۳۱۳	بین دو تا سه میلیون تومان	
۱۴/۶	۳۰۴	بیش از سه میلیون تومان	
۲۴/۸	۵۱۸	بی پاسخ	
۱۰۰/۰	۲۰۸۸	جمع	
۳۴/۶	۷۲۲	خانه‌دار	وضع فعالیت
۳۱/۹	۶۸۳	شغل آزاد	
۱۰/۶	۲۲۰	کارمند	
۶/۰	۱۲۷	دانشجو، دانش‌آموز	
۵/۷	۱۱۹	بیکار	
۵/۴	۱۱۲	بازنشسته	
۳/۰	۶۳	کشاورز	
۰/۲	۴	سرباز	
۱/۶	۱۵	سایر	
۱/۱	۲۳	بی‌پاسخ	
۱۰۰/۰	۲۰۸۸	جمع	

سنجش احساس خشم

بر اساس نتایج به دست آمده، ۳۳/۶ درصد پاسخگویان کاملاً یا به میزان زیادی گویه «معمولاً زود از کوره در می‌روم» را در مورد خودشان صادق دانسته‌اند. ۲۳/۱ درصد گفته‌اند این گویه تاحدودی در مورد آن‌ها درست است و ۴۳/۴ درصد گفته‌اند این گویه به میزان کمی در مورد آن‌ها صدق می‌کند یا اصلاً صادق نیست.

درباره گویه «وقتی دیگران با عصبانیت با من برخورد می‌کنند من هم عصبانی می‌شوم»، ۳۱/۴ درصد از پاسخگویان اظهار کرده‌اند که کاملاً و یا به میزان زیادی با این عبارت موافق‌اند. ۲۶/۵ درصد گفته‌اند تاحدودی و ۴۲ درصد نیز پاسخ داده‌اند که با آن اصلاً موافق نیستند و یا به میزان کمی با آن موافق‌اند.

۲۳/۴ درصد از پاسخگویان کاملاً یا به میزان زیادی با گویه «معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم، داد و فریاد می‌کنم» موافق بوده‌اند، ۱۸/۷ درصد گفته‌اند این گویه تاحدودی در مورد آن‌ها صدق می‌کند و ۵۷/۸ درصد نیز یا گفته‌اند این توصیف در مورد آن‌ها تا حد کمی درست است یا گفته‌اند اصلاً در مورد آن‌ها صادق نیست.

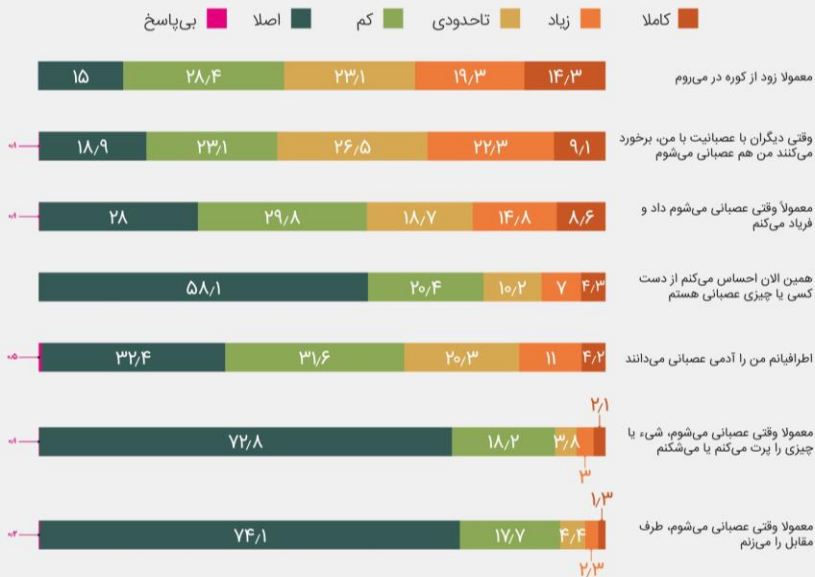
۱۱/۳ درصد از پاسخگویان با گویه «الان احساس می‌کنم از دست کسی یا چیزی عصبانی هستم»، کاملاً یا به میزان زیادی اعلام موافقت کرده‌اند. ۱۰/۲ درصد از پاسخگویان تا حدودی با آن موافق‌اند و ۷۸/۵ درصد نیز اصلاً آن را تأیید نکرده‌اند یا به میزان کمی آن را در مورد خودشان درست دانسته‌اند.

۱۵/۲ درصد پاسخگویان با گویه «اطرافیانم من را آدمی عصبانی می‌دانند» کاملاً یا به میزان زیادی موافقت کرده‌اند، ۲۰/۳ درصد از پاسخگویان تاحدودی با آن موافق بوده‌اند و ۶۴ درصد گفته‌اند به میزان کمی با آن موافق‌اند یا اصلاً آن را در مورد خود درست نمی‌دانند.

در ارتباط با گویه «معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم شیء یا چیزی را پرتاب می‌کنم یا می‌شکنم»، ۵/۱ درصد از پاسخ‌گویان کاملاً یا به میزان زیاد و ۳/۸ درصد تاحدودی با آن موافقت کرده‌اند. ۹۱ درصد از پاسخ‌گویان گفته‌اند این گویه اصلاً در مورد آن‌ها صدق نمی‌کند یا به میزان کمی آن را در مورد خود درست می‌دانند.

۳/۶ درصد از پاسخگویان کاملاً یا به میزان زیادی گزاره «معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم طرف مقابلم را می‌زنم» را توصیف درستی در مورد رفتار خود دانسته‌اند و ۴/۴ درصد تاحدودی آن را صادق ارزیابی کرده‌اند. ۹۱/۹ درصد نیز یا با آن به طور کامل مخالفت کرده‌اند یا به میزان کمی آن را در مورد خود درست دانسته‌اند.

نمودار شماره ۱: احساس خشم در بین مردم ایران

زود از کوره در رفتن

میزان موافقت پاسخگویان با گویه «معمولاً زود از کوره در می‌روم» برحسب متغیرهای جنس، سن و محل سکونت متفاوت است، اما برحسب وضعیت تأهل، تحصیلات و سرانه هزینه ماهیانه فرد در خانوار معنادار نیست.

زنان (۳۴/۲ درصد) اندکی بیشتر از مردان (۳۳/۰ درصد) گفته‌اند زود از کوره در می‌روند. همچنین جوانان ۱۸ تا ۲۹ ساله (۳۵/۷ درصد) بیشتر از افراد بالای ۵۰ سال (۲۸/۲ درصد) این گویه را در مورد خود درست دانسته‌اند. ساکنین مناطق شهری (۳۴/۲ درصد) نیز بیشتر از ساکنین مناطق روستایی (۳۱/۷ درصد) با آن موافقت کرده‌اند.

جدول شماره ۲-۲: توزیع نظر پاسخگویان درخصوص گویه «معمولاً زود از کوره در می‌روم» به تفکیک متغیرهای جمعیت‌شناختی

محل سکونت		سن			جنس		
روستا	شهر	+۵۰	۴۹-۳۰	۲۹-۱۸	زن	مرد	
۳۱/۷	۳۴/۲	۲۸/۲	۳۵/۱	۳۵/۷	۳۴/۲	۳۳/۰	کاملاً و زیاد
۲۰/۳	۲۴/۰	۱۸/۷	۲۴/۲	۲۵/۰	۲۵/۷	۲۰/۴	تاحدودی
۴۷/۹	۴۱/۸	۵۳/۱	۴۰/۷	۳۹/۳	۴۰/۱	۴۶/۶	اصلاً و کم
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	کل
۰/۰۳۶		۰/۰۰۰			۰/۰۰۳		معناداری
۰/۰۵۶		۰/۰۷۸			۰/۰۷۵		ضریب

عصبانی بودن از نگاه اطرافیان

باور به این که اطرافیان پاسخگویان آنان را افرادی عصبانی می‌دانند، تنها با متغیر تحصیلات پاسخگویان رابطه معنادار دارد. به طوری که تلقی اطرافیان از فرد به عنوان یک فرد عصبانی در میان افراد با تحصیلات کم‌تر از دیپلم (۱۷/۷ درصد) بیشتر از افراد با تحصیلات دانشگاهی (۱۲/۷ درصد) است.

جدول شماره ۳-۲: توزیع نظر پاسخگویان درخصوص گویه «اطرافیانم من را آدم عصبانی می‌دانند» به تفکیک متغیرهای جمعیت‌شناختی

تحصیلات			
کمتراز دیپلم	دیپلم	دانشگاهی	
۱۷/۷	۱۵/۶	۱۲/۷	کاملاً و زیاد
۲۱/۰	۲۰/۸	۱۹/۶	تاحدودی
۶۱/۳	۶۳/۶	۶۷/۷	اصلاً و کم
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	کل
۵/۰۰۵			معناداری
۵/۰۵۶			ضریب

داد و فریاد کردن هنگام عصبانیت

براساس یافته‌ها، میزان موافقت با گویه «معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم، داد و فریاد می‌کنم» برحسب محل سکونت، وضع تأهل، سن و سرانه هزینه فرد در خانوار متفاوت است.

پاسخگویان ساکن مناطق شهری (۲۴/۴ درصد) بیشتر از پاسخگویان ساکن مناطق روستایی (۲۰/۳ درصد) اظهار کرده‌اند که در زمان عصبانیت داد و فریاد می‌کنند. پاسخگویان فاقد همسر (بر اثر فوت یا طلاق) (۲۹/۹ درصد) بیشتر از دیگران گفته‌اند در زمان عصبانیت داد و فریاد می‌کنند. افراد در گروه سنی ۵۰ ساله و بالاتر (۱۶/۶ درصد) کمتر از دیگر گروه‌های سنی با این گویه موافقت کرده‌اند. همچنین افراد با سرانه هزینه خانوار بیش از ۳ میلیون تومان (۲۶/۰ درصد) بیشتر از افراد با سرانه هزینه خانوار کمتر از یک میلیون تومان (۲۲/۳ درصد) داد و فریاد کردن در زمان عصبانیت را از خصوصیات خود دانسته‌اند.

جدول شماره ۴-۲: توزیع نظر پاسخگویان درخصوص گویه «معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم، داد و فریاد می‌زنم» به تفکیک متغیرهای جمعیت‌شناختی

سن			وضع تأهل			محل سکونت		
۵۰+	۳۰-۴۹	۱۸-۲۹	بدون همسر (فوت یا طلاق)	مجرد	متأهل	روستا	شهر	
۱۶/۶	۲۶/۳	۲۴/۴	۲۹/۹	۱۹/۷	۲۴/۳	۲۰/۳	۲۴/۴	کاملاً و زیاد
۱۴/۲	۲۱/۱	۱۸/۷	۹/۱	۱۷/۸	۱۹/۵	۱۴/۴	۲۰/۲	تاحدودی
۶۹/۲	۵۲/۶	۵۶/۹	۶۱/۰	۶۲/۵	۵۶/۳	۶۵/۳	۵۵/۳	اصلاً و کم
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	کل
۰/۰۰۰			۰/۰۱۸			۰/۰۰۰		معناداری
۰/۰۷۶			۰/۰۵۴			۰/۰۹۰		ضریب

جدول شماره ۵-۲: توزیع نظر پاسخگویان درخصوص گویه «معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم، داد و فریاد می‌زنم» به تفکیک متغیرهای جمعیت‌شناختی

سرانه ماهیانه هزینه هر فرد در خانوار				
کمتر از یک میلیون تومان	۱ تا ۲ میلیون تومان	۲ تا ۳ میلیون تومان	۳ تا ۴ میلیون تومان	بیش از ۴ میلیون تومان
۲۲/۳	۲۲/۲	۲۵/۲	۲۶/۰	کاملاً و زیاد
۱۶/۸	۱۹/۷	۱۹/۵	۲۰/۷	تاحدودی
۶۰/۹	۵۸/۲	۵۵/۳	۵۳/۳	اصلاً و کم
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	کل
۰.۰۴۰				معناداری
۰.۰۴۴				ضریب

پرتاب یا شکستن شیء هنگام عصبانیت

براساس یافته‌های تحقیق، دیدگاه پاسخگویان در مورد گویه «معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم، شیء یا چیزی را پرتاب می‌کنم یا می‌شکنم» بر حسب متغیرهای جنس، سن و تحصیلات متفاوت است. مردان (۶۷ درصد) بیشتر از زنان (۳۴ درصد) گفته‌اند در زمان عصبانیت چیزی را پرتاب می‌کنند یا می‌شکنند. همچنین جوانان ۱۸ تا ۲۹ ساله (۶۷ درصد) بیشتر از افراد بالای ۵۰ سال (۳۱ درصد) این توصیف را در مورد خودشان درست دانسته‌اند. همچنین با افزایش سطح تحصیلات میزان موافقت با این گویه کاهش می‌یابد. افراد با تحصیلات کمتر از دیپلم (۶۵ درصد) بیشتر از افراد با تحصیلات دانشگاهی (۳۷ درصد) آن را در مورد خود صادق دانسته‌اند.

جدول شماره ۶-۲: توزیع نظر پاسخگویان درخصوص گویه «معمولاً وقتی عصبانی می‌شوم، شیء یا چیزی را پرت می‌کنم یا می‌شکنم» به تفکیک متغیرهای جمعیت‌شناختی

تحصیلات			سن			جنس		
دانشگاهی	دیپلم	کمتر از دیپلم	+۵۰	۳۰-۴۹	۱۸-۲۹	زن	مرد	
۳/۷	۵/۱	۶/۵	۳/۱	۵/۲	۶/۷	۳/۴	۶/۷	کاملاً و زیاد
۳/۳	۴/۳	۴/۱	۳/۱	۴/۰	۴/۱	۲/۴	۵/۳	تاحدودی
۹۳/۱	۹۰/۶	۸۹/۳	۹۳/۸	۹۰/۸	۸۹/۲	۹۴/۲	۸۸/۰	اصلاً و کم
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	کل
۵/۰۱۵			۵/۰۵۷			۵/۰۰۰		معناداری
۵/۰۵۲			۵/۰۵۵			۵/۱۰۹		ضریب

ضرب و ششم هنگام عصبانیت

دیدگاه پاسخگویان نسبت به این که در زمان عصبانیت اقدام به کتک کاری و ضرب و شتم می کنند با جنس و سن آنان رابطه آماری معناداری دارد.

مردان (۵ درصد) بیشتر از زنان (۲/۳ درصد) گفته اند در زمان عصبانیت به ضرب و شتم متوسل می شوند. همچنین با کاهش سن، میزان شیوع این پدیده افزایش می یابد؛ به طوری که جوانان ۱۸ تا ۲۹ ساله (۵/۷ درصد) بیشتر از افراد بالای ۵۰ ساله (۱/۹ درصد) این گویه را در مورد خود صادق دانسته اند.

جدول شماره ۷-۲: توزیع نظر پاسخگویان در خصوص گویه «معمولاً وقتی عصبانی، می شوم طرف مقابل را می زنم» به تفکیک متغیرهای جمعیت شناختی

سن			جنس		
۵۰+	۳۰-۴۹	۱۸-۲۹	زن	مرد	
۱/۹	۳/۳	۵/۷	۲/۳	۵/۰	کاملاً و زیاد
۲/۳	۵/۱	۵/۰	۳/۴	۵/۳	تاحدودی
۹۵/۷	۹۱/۶	۸۹/۴	۹۴/۳	۸۹/۷	اصلاً و کم
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	کل
۰/۰۰۰			۰/۰۰۰		معناداری
۰/۰۷۹			۰/۰۸۷		ضریب

خشم ناشی از عصبانیت دیگران

ساکنین مناطق شهری (۳۱/۷ درصد) بیشتر از ساکنین مناطق روستایی (۳۰/۶ درصد) با گویه «وقتی دیگران با عصبانیت با من، برخورد می‌کنند من هم عصبانی می‌شوم» موافقت کرده‌اند. همچنین افراد بالای ۵۰ سال (۲۴/۲ درصد) کمتر از دیگر گروه‌های سنی آن را در مورد خود درست دانسته‌اند.

جدول شماره ۸-۲: توزیع نظر پاسخگویان درخصوص گویه «وقتی دیگران با عصبانیت با من، برخورد می‌کنند من هم عصبانی می‌شوم» به تفکیک متغیرهای جمعیت‌شناختی

محل سکونت		سن			
روستا	شهر	+۵۰	۳۰-۴۹	۱۸-۲۹	
۳۰/۶	۳۱/۷	۲۴/۲	۳۱/۷	۳۷/۴	کاملاً و زیاد
۲۱/۵	۲۸/۳	۲۲/۷	۲۶/۷	۲۹/۵	تاحدودی
۴۷/۹	۴۰/۰	۵۳/۱	۴۱/۶	۳۳/۱	اصلاً و کم
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	کل
۰/۰۰۱		۰/۰۰۰			معناداری
۰/۰۷۹		۰/۱۲۷			ضریب

احساس عصبانی بودن نسبت به کسی یا چیزی در زمان حال

دیدگاه پاسخگویان درمورد گویه «همین الان احساس می‌کنم از دست کسی یا چیزی عصبانی هستم» تنها با متغیر سن رابطه آماری معناداری دارد و جوانان ۱۸ تا ۲۹ سال (۱۴/۱ درصد) بیشتر از سایر گروه‌های سنی با آن موافقت کرده‌اند.

جدول شماره ۹-۲: توزیع نظر پاسخگویان درخصوص گویه «همین الان احساس می‌کنم از دست کسی یا چیزی عصبانی هستم» به تفکیک متغیرهای جمعیت‌شناختی

سن			
۱۸-۲۹	۳۰-۴۹	۵۰+	
۱۴/۱	۱۰/۸	۹/۱	کاملاً و زیاد
۱۱/۰	۱۰/۸	۸/۲	تاحدودی
۷۵/۰	۷۸/۴	۸۲/۷	اصلاً و کم
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	کل
۰/۰۰۲			معناداری
۰/۰۶۴			ضریب

نمره احساس خشم

شاخص احساس خشم که از ترکیب ۷ گویه فوق ساخته شده، نشانگر نمره احساس خشم پاسخگویان در بازه ۰ تا ۱۰۰ است. نمرات این شاخص بر اساس فرمول ذیل محاسبه شده‌اند:

$$s = \frac{x - \min}{\max - \min} * 100$$

S نمره متغیر در مقیاس جدید

X: نمره متغیر در مقیاس قبلی (جمع ۷ گویه)

min: کمترین نمره متغیر در مقیاس قبلی

max: بیشترین نمره متغیر در مقیاس قبلی

در این معادله صورت کسر تفاضل نمره متغیر و مقدار کمینه و مخرج کسر تفاضل مقادیر بیشینه و کمینه شاخص است. بر اساس این تغییر مقیاس، کمترین نمره‌ای که هر متغیر به خود اختصاص می‌دهد صفر و بیشترین مقدار ۱۰۰ خواهد بود.

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد میانگین نمره شاخص احساس خشم مردم ایران در اسفندماه ۱۴۰۰ برابر با ۲۸/۵۳ از ۱۰۰ بوده است. نمره احساس خشم ۳۴/۸ درصد پاسخگویان بین ۰ تا ۲۰، ۴۱/۶ درصد بین ۲۱ تا ۴۰، ۱۷/۳ درصد بین ۴۱ تا ۶۱، ۵/۶ درصد بین ۶۱ تا ۸۰ و ۰/۶ درصد بین ۸۱ تا ۱۰۰ قرار دارد.

جدول شماره ۱۰-۲: توزیع پاسخگویان بر حسب احساس خشم

درصد فراوانی	فراوانی	
۳۴/۸	۷۲۷	۲۰-۰
۴۱/۶	۸۶۹	۲۱-۴۰
۱۷/۳	۳۶۲	۴۱-۶۱
۵/۶	۱۱۷	۶۱-۸۰
۰/۶	۱۳	۸۱-۱۰۰
۱۰۰/۰	۲۰۸۸	جمع
۲۸/۵۳		میانگین (۰-۱۰۰)
۲۵/۰		میانه
۲۱/۴۳		نما
۰/۰		کمترین
۱۰۰/۰		بیشترین
۱۸/۳		انحراف معیار

نمره احساس خشم پاسخگویان با سن و محل سکونت آنان رابطه معناداری دارد. مقایسه میانگین‌ها نشان می‌دهد جوانان ۱۸ تا ۲۹ ساله با میانگین ۳۱/۲۸ در مقایسه با دیگر گروه‌های سنی میزان بالاتری از احساس خشم دارند. همچنین میانگین نمره ساکنین مناطق شهری از شاخص خشم (۲۹/۰۸) بالاتر از میانگین ساکنین مناطق روستایی (۲۶/۹۳) است.

جدول شماره ۲-۱۱: توزیع پاسخگویان برحسب احساس خشم به تفکیک متغیرهای زمینه‌ای

متغیر مستقل	تعداد	میانگین	T	معناداری
جنس	مرد	۱۰۴۳	۲۸/۹۵	۰/۲۹۹
	زن	۱۰۴۵	۲۸/۱۲	
وضعیت تأهل	متأهل	۱۴۹۷	۲۸/۴۴	۰/۶۴۷
	مجرد	۵۰۷	۲۸/۸۶	
محل سکونت	شهر	۱۵۵۲	۲۹/۰۸	۰/۰۱۹
	روستا	۵۳۶	۲۶/۹۳	
متغیر مستقل	تعداد	میانگین	F	معناداری
سن	۱۸-۲۹ سال	۵۸۳	۳۱/۲۸	۰/۰۰۰
	۳۰-۴۹ سال	۹۹۱	۲۹/۴۴	
	۵۰ سال و بیشتر	۵۱۴	۲۳/۶۷	
تحصیلات	کمتر از دیپلم	۷۰۴	۲۸/۵۰	۰/۳۰۱
	دیپلم	۶۰۶	۲۹/۳۸	
	دانشگاهی	۷۶۵	۲۷/۸۳	
سرانه ماهیانه هزینه فرد در خانوار	یک میلیون و کمتر	۳۵۸	۲۹/۵۵	۰/۷۴۲
	بین یک تا دو میلیون تومان	۵۹۵	۲۸/۲۰	
	بین دو تا سه میلیون تومان	۳۱۳	۲۸/۶۹	
	بیش از سه میلیون تومان	۳۰۴	۲۸/۸۹	

مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپا)

Iranian Students Polling Agency (ISPA)

@ispa_polling

info@ispa.ir

www.ispa.ir

تهران، خیابان انقلاب اسلامی، چهارراه
ولیعصر، نرسیده به پل کالج، خیابان
خارک، پلاک ۲۶

۰۲۱۶۷۳۰۷۰۰۰

